

РЕШЕНИЕ

№ 70

гр. София, 27.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, IV ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на осми февруари през две
хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

при участието на секретаря Велислава Ем. Карамихова
в присъствието на прокурора М. Д. К.
като разгледа докладваното от Ирина Р. Славчева Гражданско дело №
20221800100931 по описа за 2022 година

Подадена е искова молба от Р. Б. М. от с. Н., община Р., с която е предявен иск срещу Софийски апелативен съд с правно основание чл. 2в, ал. 1 от ЗОДОВ за осъждане на ответника да ѝ заплати сумата 25 000,01 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване на правото на Европейския съюз при разглеждане на производството по гр.д. № 1334/2018 год. по описа на САС, образувано по въззивна жалба срещу решение по гр.д. № 598/2016 год. по описа на ОС-Перник. Твърди, че ответникът допуснал нарушения на негови задължения, произтичащи от учредителните Договори и актове на съюза и на анекса към Решение 2006/929/ЕО за присъединяване на България към ЕС и на чл. 19, пар. 1, ал. 2 от ДЕС. По посоченото дело съдът действал неправомерно, като отказал да приеме представени писмени доказателства и с това лишил ищцата от ефективна съдебна защита; демонстрирал пристрастност и отказал да се отведе, като своеволно интерпретирал разпоредбите на българското законодателство и правото на ЕС, което противоречи на принципа на компетентност, заложен в Етичния кодекс на българския магистрат; неправомерно отказал да отправи преюдициално запитване до СЕС.

В писмения отговор на исковата молба от Апелативен съд-София по чл. 131 от ГПК се излагат съображения за допустимост, но неоснователност на предявените искове. Счита, че ищцата не е конкретизирала кои конкретно нейни права и интереси са били накърнени, като липсва и причинно-следствена връзка с действия/бездействия на магистрати от Апелативен съд-София. Липсват и каквито и да било данни за нарушаване от страна на съдиите от Апелативен съд-София на обществените разпоредби. Неоснователни са и всички

твърдения на ищцата, свързани с позоваване на своеволно интерпретиране разпоредбите на българското законодателство и правото на ЕС, както и твърдения за пристрастност на съдебния състав, с които ищцата обосновава нарушаване на права по смисъла на чл. 47 от ХОПЕС и чл. 2 от ДЕС. При разглеждането на въззивно гр.д. № 1334/2018 год. на САС не са допуснати нарушения, които да са причинили неимуществени вреди на ищцата. Моли съда да отхвърли изцяло предявените искове.

След преценка на събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Производството по гр.д. № 598/2016 год. по описа на ОС-Перник е образувано на 30.09.2016 год. по подадена искова молба от Р. Б. М., с която са предявени искове срещу Народно събрание на Република България, Върховен касационен съд на РБ, Върховен административен съд на РБ и Административен съд-гр. Перник с правно основание чл. 4 §3 от ДФЕС за осъждане на всеки от ответниците да ѝ заплати по 25 900 лева, представляващи обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от ищцата в резултат на създадени пречки от процесуален характер при разглеждане на адм. дело № 384/2016 год. и адм. дело № 393/2016 год. по описа на Административен съд – гр. Перник в резултат на нарушаване на нормите на чл. 340, ал. 2 от Договора за функциониране на ЕС, чл. 47 от Хартата за основните права на ЕС и чл. 6 §1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, които закрепват принципа на правната сигурност, на оправданите очаквания и ефективни средства за защита. По отношение на Народното събрание сочи, че нарушението се изразява в неизпълнение на задължението като законодателен орган да въведе национални мерки за реализиране отговорността на държавата за нарушения на общностното право, т.е. сочи се бездействие на същия. Според ищцата този ответник е следвало през 2012 год. да инициира законодателна дейност, която да приведе вътрешното законодателство в съответствие с европейското по отношение ангажиране отговорността на държавата за нарушения на правото на ЕС чрез въвеждане на ясни и недвусмислени правила в ЗОДОВ. В уточняваща молба от 24.02.2017 год. е посочила, че през 2012 год. е прието изменение на ЗОДОВ само във връзка с разпоредбите на ЕКПЧ, без обаче в мотивите на законопроекта да бъде направен анализ за съответствие с правото на ЕС. Това означавало, че липсва дължима грижа към избирателите и довело до загуба на всякакво доверие от страна на ищцата в този орган, тъй като са ѝ били създадени пречки от процесуален характер по посочените административни дела. По отношение на ВКС на РБ и ВАС на РБ твърди, че същите не са изпълнили задълженията си за уеднаквяване на практиката на съдилищата и не са се произнесли по образувано тълкувателно дело № 2/2015 год. Освен това ВАС на РБ не е изпълнил задължението си да правораздава уеднаквено, като установи единни процесуални правила за нарушения, произтичащи от правото на ЕС и така в съответствие с принципите на равностойност и ефективност да гарантира в достатъчна степен правото на защита, принципа на правната сигурност и на ефективното развитие на съдопроизводството. Отговорността на Административен съд-Перник обосновава с действията на съда по адм. дело № 384/2016 год. и адм. дело № 393/2016 год. Соци, че не е извършена служебна

преценка за допустимостта на исковете по тези административни дела във връзка с ангажиране отговорността на държавата с оглед заплащане на обезщетение в резултат на нарушения на правото на Съюза, приложим във вътрешноправния ред. Ищцата понесла неимуществени вреди от прекратяването на посочените административни дела, като съдът не е изпълнил задълженията си да разгледа същите по същество, както и от недостатъчното мотивиране на съдебните актове, което е в противоречие с Тълкувателно решение № 2/2014 год. на ВКС и ВАС. Препращането на исковите молби от една юрисдикция на друга довело до невъзможност ищцата да упражни правото си по чл. 41, ал. 3 от Хартата на основните права на ЕС.

С решение № 331/15.11.2017 год. по гр.д. № 598/2016 год. ОС-Перник е отхвърлил така предявените искове с мотивите, че по посочените дела не е установено създаването на административни пречки за разглеждането им, тъй като Административен съд-Перник е приел, че исковете са подсъдни на общите съдилища, като това само по себе си не означава възпрепятстване разглеждането на спора. Напротив – ако тези дела наистина са подсъдни на тези съдилища, то съдебните състави са взели мерки съдопроизводството да бъде осъществено по предвидения за това ред. Препращането на делото на компетентния съд не означава нарушаване на принципа на чл. 47 от Хартата за равен достъп до правосъдие, а е действие в съответствие със стремежа на съда страната да получи адекватна защита на правата си от компетентния за това съд, защото в противен случай постановеният акт би бил недопустим. Поради това съдът е приел, че с прекратяването на посочените дела на основание неподсъдност на съда, пред който исковете са предявени, не са нарушени правата на ищцата. По отношение на исковете, предявени против ВАС и ВКС на РБ съдът е приел, че не е налице разпоредба, която да въвежда конкретно задължение на националните съдилища и по-специално на тези ответници, за уеднаквяване на практиката и за постановяване на тълкувателни решения, както и че по отношение на тези ответници също не е установено да са нарушили конкретни права на ищцата в резултат на неправомерното им поведение. Съдът е намерил за неоснователен и предявения иск срещу Народното събрание на РБ, тъй като не е било налице задължение за законодателния орган за приемане на нарочни процесуални правила за разглеждане на искове за обезщетяване на твърдяните от ищцата вреди, като в българското право е въведен ред за обезщетяване на вреди от деликт и именно по този ред са разгледани и исковете по гр.д. № 598/2016 год. по описа на ОС-Перник, т.е. налице е процесуален ред за защита при нарушения от страна на съдилищата на правото на ЕС.

Подадена е въззивна жалба от ищцата срещу решението от 15.11.2017 год. на ОС-Перник, по която е образувано гр.д. № 1334/2018 год. по описа на САС. Въззивницата е поддържала, че решението е постановено в нарушение на съдопроизводствените правила, тъй като съдът незаконосъобразно не е уважил молбата на ищцата от 20.07.2017 год. за уточняване на предявените искове и не е уважил доказателствените искания на ищцата, направени с молба от същата дата; не е приложил доказателствени документи, представени с молбата и последващи такива и не е уважил възражение на ищцата за непълнота на доклада

по делото. Посочила е също, че съдията-докладчик неправилно не се е отвел от разглеждане на делото и незаконосъобразно е отказал да направи преюдициално запитване. Действително, на 20.07.2017 год. – датата на първото о.с.з. пред ОС-Перник ищцата е депозирала молба – уточнение с доказателствени искания, а със заявление от 11.09.2017 год. е направила искания за изискване на доказателства от НС на РБ и от ВАС на РБ. По тези молби ПОС се е произнесъл в о.с.з. на 14.09.2017 год., като е приел, че в уточняващата молба от 20.07.2017 год. са наведени нови факти като основание за претендираните неимуществени вреди, което е недопустимо, както и че доказателствените искания са неотнормими към спора и неоснователни. Съдът също така е допуснал до разпит двама свидетели на ищцата за установяване на претърпените от нея неимуществени вреди, които обаче в следващото о.с.з. не е разпитал и е заличил поради недоовеждането им от ищцата. С определение от 24.04.2018 год. по гр.д. № 1334/2018 год. САС е насрочил делото за разглеждане в о.с.з. по подадената въззивна жалба и е оставил без уважение доказателствените искания на въззивницата на основание чл. 266, ал. 1 от ГПК, като е приел за неоснователни оплакванията за допуснати процесуални нарушения от ОС-Перник във връзка със събирането на доказателства, непълнота на доклада, недопускане на доказателства и неотправяне на преюдициално запитване.

С решение № 2577/06.11.2018 год. по гр.д. № 1334/2018 год. Софийският апелативен съд е потвърдил решение № 331/15.11.2017 год. по гр.д. № 598/2016 год. по описа на ОС-Перник, като срещу решението на САС е подадена касационна жалба, върната с разпореждане от 06.03.2019 год., на основание чл. 286, ал. 1, т. 2 вр. чл. 285 от ГПК, поради неизпълнение на дадени от съда указания за отстраняване на нередовностите ѝ.

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните изводи от правна страна:

При изложените твърдения в исковата молба правното основание на предявения иск е чл. 2в ал. 1 от ЗОДОВ във вр. чл. 4 § 3 от ДЕС, като от нарушаване правото на ЕС се претендират от ищцата неимуществени вреди.

Искът с посоченото правно основание е средство за защита на страна, която твърди, че е нарушена норма от правото на ЕС, която предоставя права на частноправни субекти, като нарушението следва да е достатъчно съществено и да е налице причинно-следствена връзка между него и причинените вреди. В конкретния случай се твърди, че такова нарушение на норма от правото на ЕС е извършено от правораздавателния орган – ответника Софийски апелативен съд, който разгледал и решил гр. д. № 1334/2018 г. по описа на САС, като нарушил правото на ищцата, прогласено в чл. 6 § 1 от ЕКЗПЧОС на справедлив процес и на ефективна съдебна защита.

Съгласно чл. 6, § 1 ЕКЗПЧОС всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. Аналогична е и разпоредбата на чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз "Всеки, чийто права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били

нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия. Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван. " В този смисъл макар и нормата на чл. 6 § 1 от ЕКЗПЧОС да не е право на ЕС в тесния смисъл, тя е част от основите, на които се основават други актове, имащи характер на право на ЕС.

От твърденията в исковата молба следва да се направи извод, че ищцата твърди, че при разглеждането на посоченото гражданско дело е налице нарушение на правото на достъп до правосъдие; нарушение на принципа на равнопоставеност на страните и на дирене на обективната истина и нарушение на изискването за независим и безпристрастен съд, като се претендират вреди от правораздавателната дейност на съда при разглеждане на гражданскоправен спор.

От събраните по делото доказателства не може да се направи извод за наличието на такива нарушения при разглеждането на делото и при постановяване на решението.

На първо място, не се установява да е нарушено правото на независим и безпристрастен съд. Отказът на съда с определението от 24.04.2018 год. да уважи направените с въззивната жалба от Р. М. доказателствени искания е обоснован, тъй като същите са били неотнормими към предмета на делото и съдът е преценил, че не са необходими за изясняването на спора, както и че са преклудирани с оглед липсата на допуснати от първоинстанционния съд процесуални нарушения. Такива не се констатира и от настоящата инстанция.

Поради това неоснователно е и оплакването на ищцата за пристрастност на съда, произтичаща от отказа да уважи направените от нея доказателствени искания, както и искането ѝ за отвод на съдебния състав. Липса на безпристрастност е налице в случаите, когато едно и също лице осъществява различни функции в рамките на съдебния процес или е в йерархична или друга връзка с друг участник в производството или когато съдия, разглеждал делото има личен интерес по делото или професионални или лични връзки със страна или адвокат по делото. Неоснователно е и твърдението на ищцата, че съдиите от САС е следвало да се отведат от разглеждане на делото поради обстоятелството, че съдия К.П., постановила решението в първоинстанционното производство в ОС-Перник, е била командирована като апелативен съдия в АС-София, като в резултат на това са възникнали личностни взаимоотношения между съдиите от съдебния състав, разглеждащ гр.д. № 1334/2018 год. на САС, и съдия П.. Самият факт на разглеждане на дело от колеги или близки на съдията, разглеждал същото дело в друга инстанция, не е основание за отвод на същите. За да се приеме, че е налице предубеденост и липса на безпристрастност следва да бъде установено, че при разглеждане на делото са налице такива нарушения на правата на страната, за които да може да се направи обосновано предположение, че се дължат на личните отношения между *съдебния състав и насрещната страна*. В случая не са налице каквито и да било данни по делото за пристрастност на съдиите от състава на САС по

цитираното гражданско дело. В ГПК са предвидени случаи, в които безусловно съдът дължи отвод, но заявените от ищцата обстоятелства не попадат сред изрично изброените в чл. 22 ГПК основания за отвод. Предвид това, твърдението на ищцата, че е била лишена от справедлив процес поради това, че съдиите от САС не са се отвели от разглеждане на цитираното дело, е несъстоятелно. В случая не е налице нарушаване на разпоредбата на чл. 13 ЕКЗПЧОС. Съгласно практиката на ЕСПЧ по приложението на чл. 6, пар. 1 от ЕКЗПЧОС (*Hauschildt v Denmark* A 154 (1989); *Piersack v Belgium* A 53 (1982), *McGonnell c/y Обединеното кралство и др.*) дали е спазено изискването за безпристрастен съд се определя от субективен критерий, според който личната безпристрастност на съдията, респ. магистрат се предполага до доказване на противното; и от обективен критерий, според който правото чл. 6, пар. 1 от ЕКЗПЧОС е нарушено само при установяване на факти от действителността и в хода на делото, които пораждаат основателно съмнение в непредубедеността на магистрата. По делото не са ангажирани доказателства за наличието на такива факти. По отношение на сочените от ищцата правни норми съдът приема, че няма допуснато от ответника нарушение на материалноправна разпоредба на правото на ЕС или явно несъобразяване с установената съдебна практика на СЕС.

Несъстоятелно е и оплакването, че съдът неправилно не е отправил преюдициално запитване. Страната е направила такова искане за пръв път с молба до ОС-Перник в срока за произнасяне с решение по делото с искането да ѝ се даде възможност в следващо открито съдебно заседание да формулира въпросите, които да бъдат поставени в запитването. Правилно с определение от 31.10.2017 год. ОС-Перник е оставил искането без уважение, тъй като не са налице въпроси, които следва да бъдат зададени на Съда при ЕС, от отговора на които да зависи изхода по конкретното гражданско дело. Настоящият състав също намира, че в случая не са били налице предпоставките в чл. 628 от ГПК за поставяне на преюдициални въпроси – тълкуване на разпоредба от правото на ЕС или акт на органите на съюза да е от значение за правилното решаване на делото, поради което не е било необходимо и Апелативен съд-София да отправя преюдициално запитване при разглеждането на спора по гр.д. № 1334/2018 год. С оглед това и неотправянето на такова запитване не съставлява нарушение на принципа на дирене на обективната истина и на изискването за независим и безпристрастен съд.

Съдът намира, че дори да се приеме за доказано извършено от ответника нарушение на норма от правото на ЕС, която предоставя права на частноправни субекти, по делото липсват доказателства за причинно-следствена връзка между него и твърдяните неимуществени вреди. Не е проведено пълно и главно доказване и на настъпването на тези вреди. Настоящата инстанция допусна на ищцата поисканите от нея свидетели именно за установяване на неимуществените вреди, но поради неосигуряването им в о.с.з. и отказа на ищцата от това доказателствено средство, допуснатите гласни доказателства не бяха събрани. Представените от ищцата психологически и съдебно-медицински експертизи са писмени документи, които не могат да се ценят като годни доказателствени средства – заключения на вещи лица, тъй като не са събрани по реда на чл. 195 и сл. от ГПК. От

приетите по делото амбулаторни листове също не се установява констатираните в тях здравословни проблеми на ищцата – световъртеж, шум в ушите и др. да са резултат именно от твърдяните нарушения при разглеждане на процесното дело.

Искът е неоснователен и поради следното:

В практиката на СЕС се приема, че принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза, за което носи отговорност държавата, е приложим когато въпросното нарушение произтича от *решение на национална юрисдикция /съдебен орган/, която се произнася като последна инстанция* /дело С-168/15 делото Milena Tomasova, т. 20 и т. 23 /. Съдът е приел, че това се налага предвид съществената роля, която изпълнява съдебната власт за защита на правата, които частноправните субекти извеждат от правните норми на Съюза, и обстоятелството, че юрисдикция, която се произнася като последна инстанция, по дефиниция представлява последната инстанция, пред която те могат да предявят правата, предоставени им от тези правни норми. В решението по дело С-224/01 /делото Gerhard Kцbler/ е посочено, че когато със съдебно решение на последна съдебна инстанция бъде извършено нарушение на предоставените от общностното право права, частноправните субекти не могат да бъдат лишени от възможността да ангажират отговорността на държавата, респективно - за държавите-членки възниква задължение да уредят по подходящ начин възможността на засегнатите лица да се позоват на утвърдения от Съда на ЕС принцип, както и да определят компетентния да разгледа спора национален съд. В т. 34 по дело С-224/01 е определено понятието за последна инстанция – това е последната съдебна инстанция, пред която частноправните субекти *могат да предявяват правата*, предоставени им от общностното право. В Определение № 45/03.02.2016 г. по гр. д. № 4823/2015 г. на ВКС, III г. о. е прието, че на практика с решението Kubler се утвърждава принципа за отговорност на държавата за вреди, причинени от нарушения на общностното право със съдебни решения на национална юрисдикция, разглеждаща делото като последна инстанция. Нарушения от неокончателни съдебни решения се счита, че могат да бъдат отстранени по пътя на инстанционния контрол.

В практиката на СЕС се приема, че изискването актът, с който на ищеца са причинени вреди от нарушение на правото на ЕС, да е постановен от окончателна съдебна инстанция, е материалноправно условие за уважаване на иска, но не и процесуална предпоставка за допустимост на производството. Съдът, сезиран с иск за обезвреда по чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ, при проверката си относно съответствието на съдебното решение с правото на ЕС следва да изследва и въпроса дали същият е постановен от съдебен орган, който се е произнесъл като последна юрисдикция като предпоставка за уважаване на иска.

В настоящото производство се търси ангажиране на отговорността на правозащитен орган за причинени вреди при осъществяване на правораздавателни функции по разглеждане и решаване на гражданскоправен спор по в. гр. д. № 1334/2018 г. по описа на Апелативен съд-София. По посоченото дело съдът не е постановил съдебния си акт, действайки като последна инстанция. Постановеното по делото решение № 2577/06.11.2018 год. на САС е подлежало на касационно обжалване, като срещу него е била подадена

касационна жалба от ищцата, върната с разпореждане от 06.03.2019 год., на основание чл. 286, ал. 1, т. 2 вр. чл. 285 от ГПК, поради неизпълнение на дадени от съда указания за отстраняване на нередовностите ѝ. Поради това и само на това основание САС не се явява материалноправно легитимиран да отговаря за вреди от нарушение на правото на ЕС. Както беше посочено по-горе, нарушенията от неокончателни съдебни решения могат да бъдат отстранени по пътя на инстанционния контрол.

По изложените съображения съдът намира, че предявеният иск следва да бъде отхвърлен изцяло, като неоснователен.

При този изход на спора ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответника сумата 100 лева разноски за юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК в размер по чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ, вр. чл. 37 от ЗПП и чл. 78, ал. 8 от ГПК.

Воден от горното, Софийският окръжен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Р. Б. М. от с. Н., община Р., предявен срещу Софийски апелативен съд за осъждане на ответника да ѝ заплати сумата 25 000,01 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване на правото на Европейския съюз при разглеждане на производството по гр.д. № 1334/2018 год. по описа на САС, образувано по въззивна жалба срещу решение по гр.д. № 598/2016 год. по описа на ОС-Перник, с правно основание чл. 2в, ал. 1 от ЗОДОВ, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА Р. Б. М. ЕГН ***** от с. Н., община Р., да заплати на Софийски апелативен съд сумата 100 лева, представляваща разноски за юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК и чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ, вр. чл. 37 от ЗПП и чл. 78, ал. 8 от ГПК.

Решението може да се обжалва в двуседмичен срок от връчването му на страните и контролиращата страна пред Софийски апелативен съд.

Съдия при Софийски окръжен съд: _____